

21 numer serii to kolejny powrót znanego już modelu w nieco zmienionej formie. Po tankietce TKS, ciężarówce FIAT 621 i samochodzie pancernym wz. 34 przyszła pora na drugi wariant czołgu FT – tym razem z działkiem kal. 37 mm i okrągłą wieżą projektu Paula Giroda.

Gazetka

Nim jednak przyjrzymy się modelowi, tradycyjnie zajrzyjmy do gazetki. Znajdziemy w niej drugą część tekstu o czołgu Renault FT (w tekście, podobnie jak na okładce i pudełku, używana jest popularna nazwa FT-17), tym razem zawierającą informacje na temat polskich jednostek używających tych pojazdów we wrześniu 1939, ich etatów oraz szlaków bojowych. Szczególnie ciekawe były dla mnie informacje na temat FT przydzielonych do pociągów pancernych, a zwłaszcza walk o mosty w Tczewie, które rozpoczęły się jeszcze przed ostrzałem Westerplatte.

Środkowe dwie strony zostały poświęcone na poradnik malarski. Niestety, opisy malowania dla poszczególnych państw zostały skopiowane z pierwszego zeszytu poświęconego Renault FT, co uważam za przejaw lenistwa twórców. Omawiany czołg był używany przez kilkadziesiąt nacji, czemu więc nie można było przygotować krótkiej informacji o jego barwach w służbie krajów innych niż Polska i Niemcy? Zwłaszcza, że w poprzednich numerach zdarzały się opisy malowania sił zbrojnych, które nie uczestniczyły w kampanii wrześniowej, jak np. Węgry (zeszyt 1).

Malowanie i oznakowanie

Polska

Początkowo czołgi FT były malowane we francuskie schematy kamuflażu z I Wojny Światowej, charakteryzujące się nieregularnymi plamami w trzech lub nawet w czterech kolorach. Paleta stosowanych kolorów była dość bogata. Czołgi montowane w CWS oraz część czołgów francuskich zostało pomalowanych jednolicie w kolorze ciemnozielonym.

W okresie 1932-36 miał zastosowanie tzw. kamuflaż japoński. Składał się z nieregularnych plam w kolorach: jasnym żółto-piaskowym, ciemnozielonym i ciemnobrązowym. Plamy były rozdzielone cienkimi liniami w kolorze czarnym. W latach 1936-1937 czołgi FT były pokrywane nieregularnym kamuflażem, który został wprowadzony dla wszystkich polskich pojazdów pancernych. W skład kamuflażu wchodziły plamy w kolorach: zielonym oliwkowym, szaropiaszkowym i brązowym. Plamy nakładano na karoserię

przy pomocy pistoletu natryskowego. Miały one przebieg horyzontalny, jednak nie istniał jeden stały schemat malowania, chociaż analiza zdjęć pokazuje pewne prawidłowości. Wnętrze pojazdu było w barwie płaskowej.

Niemcy

W pierwszym okresie wojny w latach 1939-41 zdobyte czołgi FT były przemalowywane na kolor ciemnoszary (Panzergrau – Vallejo German Grey 995). Czołgi, które dotrwały w służbie Wehrmachtu od 1943 roku zostały pokryte kolorem oliwkowo-żółtym (Dunkelgelb – Vallejo Middlestone 882, Green Ochre 914 lub German Camo Orange Ochre 824), czasami uzupełnianym nieregularnym kamuflażem w kolorach: zielonym (Olivgrün – Vallejo Reflective Green 890) i brązowym (Vallejo German Camo Medium Brown 826 lub Chocolate Brown 872). W zimie na podstawowe malowanie dodatkowo była nakładana biała farba zmywalna. Wnętrze pojazdów było w kolorze piaskowym lub jasnym szaroniebieskim.

4. Następnie gasienice, podwozie i dolna część kadłuba zostały pobrudzone kolorem US Field Drab (873). Otwór lufy pomalowano kolorem Black (950). Brzgi ogniów gasienic zostały przetarte kolorem imitującym starty, wypolerowany metal – Silver (997).

Malowanie i oznakowanie

Polska

Początkowo czołgi FT były malowane we francuskie schematy kamuflażu z I Wojny Światowej, charakteryzujące się nieregularnymi plamami w trzech lub nawet w czterech kolorach. Paleta stosowanych kolorów była dość bogata. Czołgi montowane w CWS oraz część czołgów francuskich zostało pomalowanych jednolicie w kolorze ciemnozielonym.

W okresie 1932-36 miał zastosowanie tzw. kamuflaż japoński. Składał się z nieregularnych plam w kolorach: jasnym żółto-piaskowym, ciemnozielonym i ciemnobrązowym. Plamy były rozdzielone cienkimi liniami w kolorze czarnym. W latach 1936-1937 czołgi FT były pokrywane nieregularnym kamuflażem, który został wprowadzony dla wszystkich polskich pojazdów pancernych. W skład kamuflażu wchodziły plamy w kolorach: zielonym oliwkowym, szaropiaszkowym i brązowym. Plamy nakładano na karoserię

przy pomocy pistoletu natryskowego. Miały one przebieg horyzontalny, jednak nie istniał jeden stały schemat malowania, chociaż analiza zdjęć pokazuje pewne prawidłowości. Wnętrze pojazdu było w barwie płaskowej.

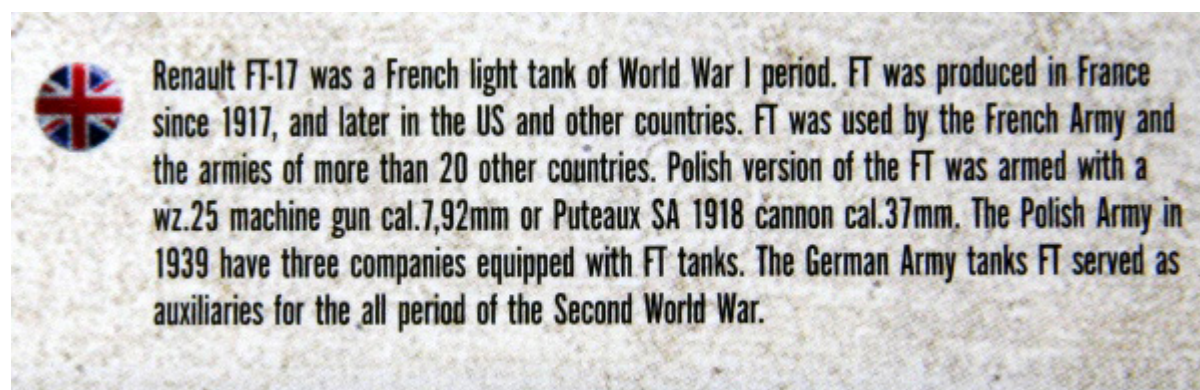
Niemcy

W pierwszym okresie wojny w latach 1939-41 zdobyte czołgi FT były przemalowywane na kolor ciemnoszary (Panzergrau – Vallejo German Grey 995). Czołgi, które dotrwały w służbie Wehrmachtu od 1943 roku zostały pokryte kolorem oliwkowo-żółtym (Dunkelgelb – Vallejo Middlestone 882, Green Ochre 914 lub German Camo Orange Ochre 824), czasami uzupełnianym nieregularnym kamuflażem w kolorach: zielonym (Olivgrün – Vallejo Reflective Green 890) i brązowym (Vallejo German Camo Medium Brown 826 lub Chocolate Brown 872). W zimie na podstawowe malowanie dodatkowo była nakładana biała farba zmywalna. Wnętrze pojazdów było w kolorze piaskowym lub jasnym szaroniebieskim.

4. Na koniec gasienice, podwozie i dolna część kadłuba zostały pobrudzone kolorem US Field Drab (873). Otwór lufy pomalowano kolorem Black (950). Brzgi ogniów gasienic zostały przetarte kolorem imitującym starty, wypolerowany metal – Silver (997).

Pozostałe trzy strony poświęcono na artykuł dotyczący uzbrojenia czołgu: działka 37 mm wz. 1918 wraz ze spisem opracowanej doń amunicji. Oprócz tego na marginesach zeszytu znalazły się sylwetki płk. Stanisława Janika, gen. bryg. Konstantego Plisowskiego, por. Wacława Stoklasa i gen. płk. Heinza Guderiana. Pomijając wspomnianą powyżej wadę, zeszyt jest całkiem ciekawy, a zawarty w nim dokładny etat kompanii czołgów lekkich powinien cieszyć graczy chcących złożyć taką jednostkę.

Odniosłem też wrażenie, że poprawie uległa strona językowa artykułów. Niestety, nie można tego powiedzieć o obcojęzycznych opisach na pudełku, które nadal prezentują bardzo słaby poziom. Na przykład widoczne powyżej ostatnie zdanie angielskiego akapitu jest zupełnie niegramatyczne.

Model

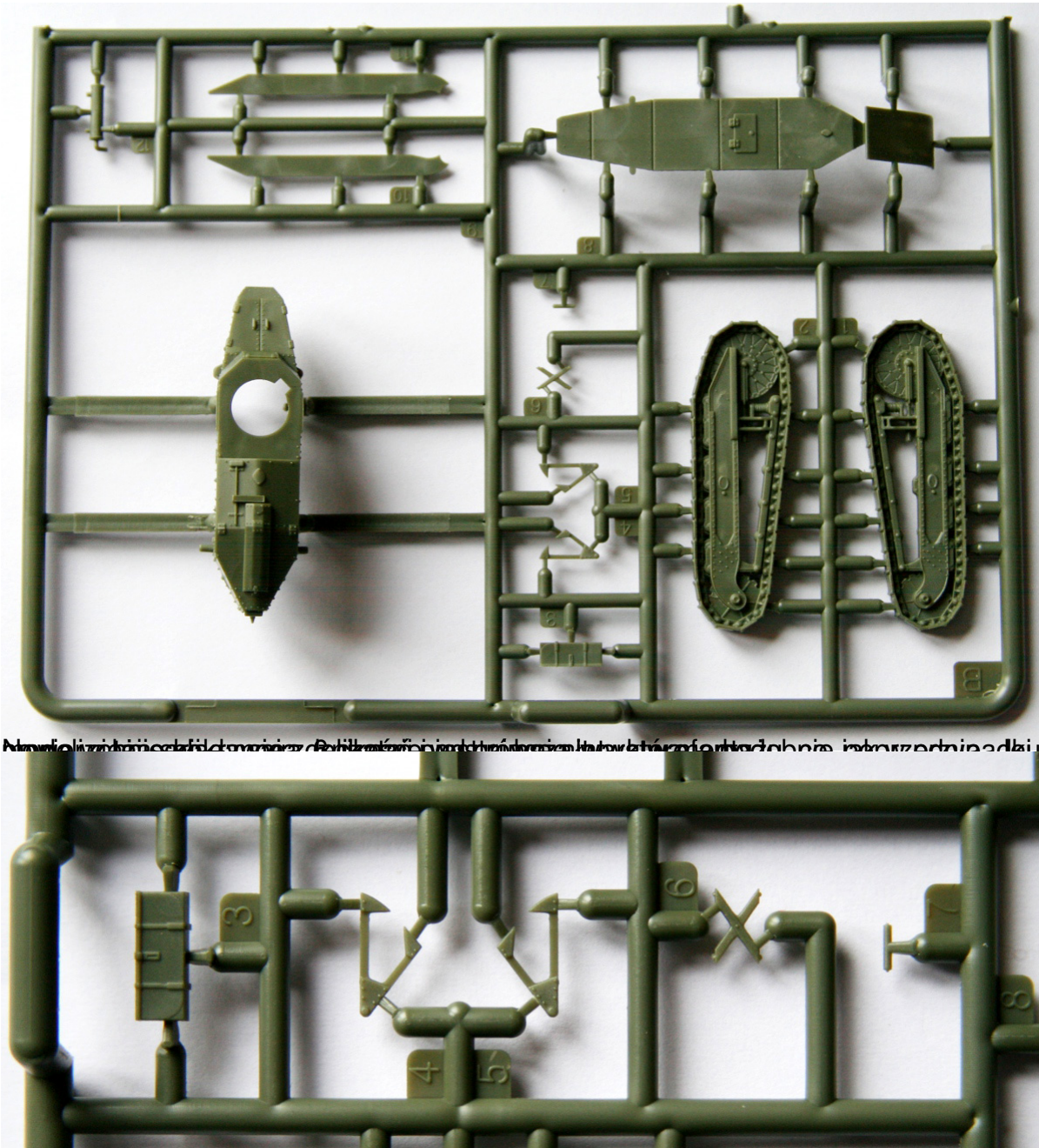
W pudełku znajdziemy tę samą ramkę, co w zestawie dołączonym do zeszytu 13, lecz tym razem z fragmentem z działkiem i wieżą Girod, a bez cekaemu i wieży Berliet. Cały czas żałuję, że wydawca nie umieścił obu wież w jednym zestawie – obecnie chcąc złożyć pluton z jednym typem wieży (pamiętajmy, że w obu typach montowano oba warianty uzbrojenia) musimy albo poszukać kogoś chętnego do wymiany, albo też kupić mnóstwo zestawów (choć może na to liczy FtF).

Wrzesień 1939 – nr 21 (model FT-17 z działem 37 mm)

Wpisany przez Sarmor

sobota, 28 lutego 2015 21:09 - Poprawiony sobota, 28 lutego 2015 21:30

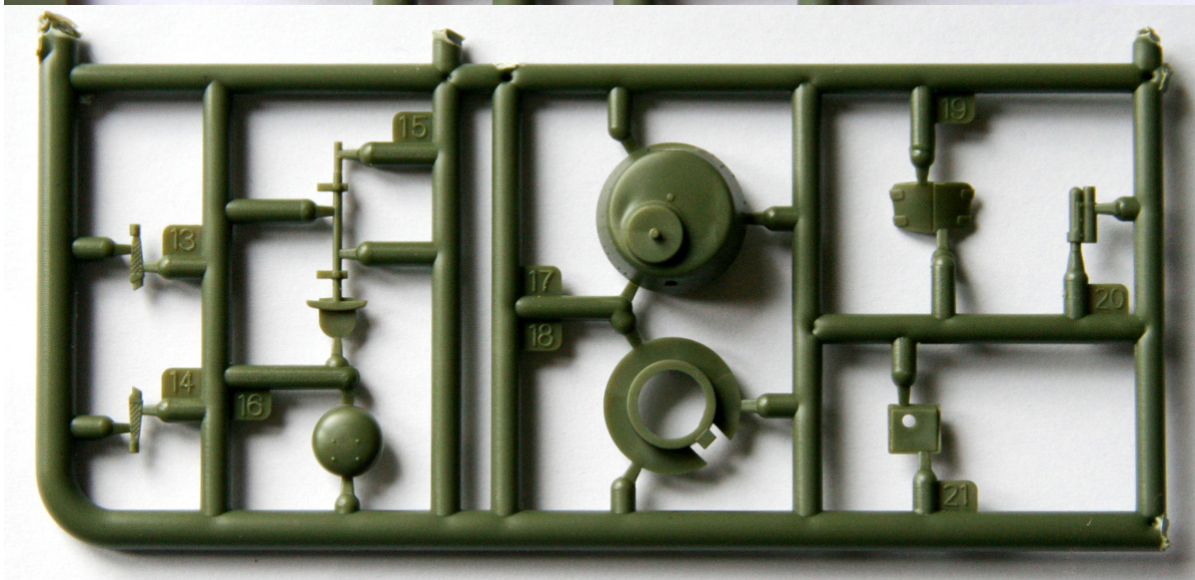
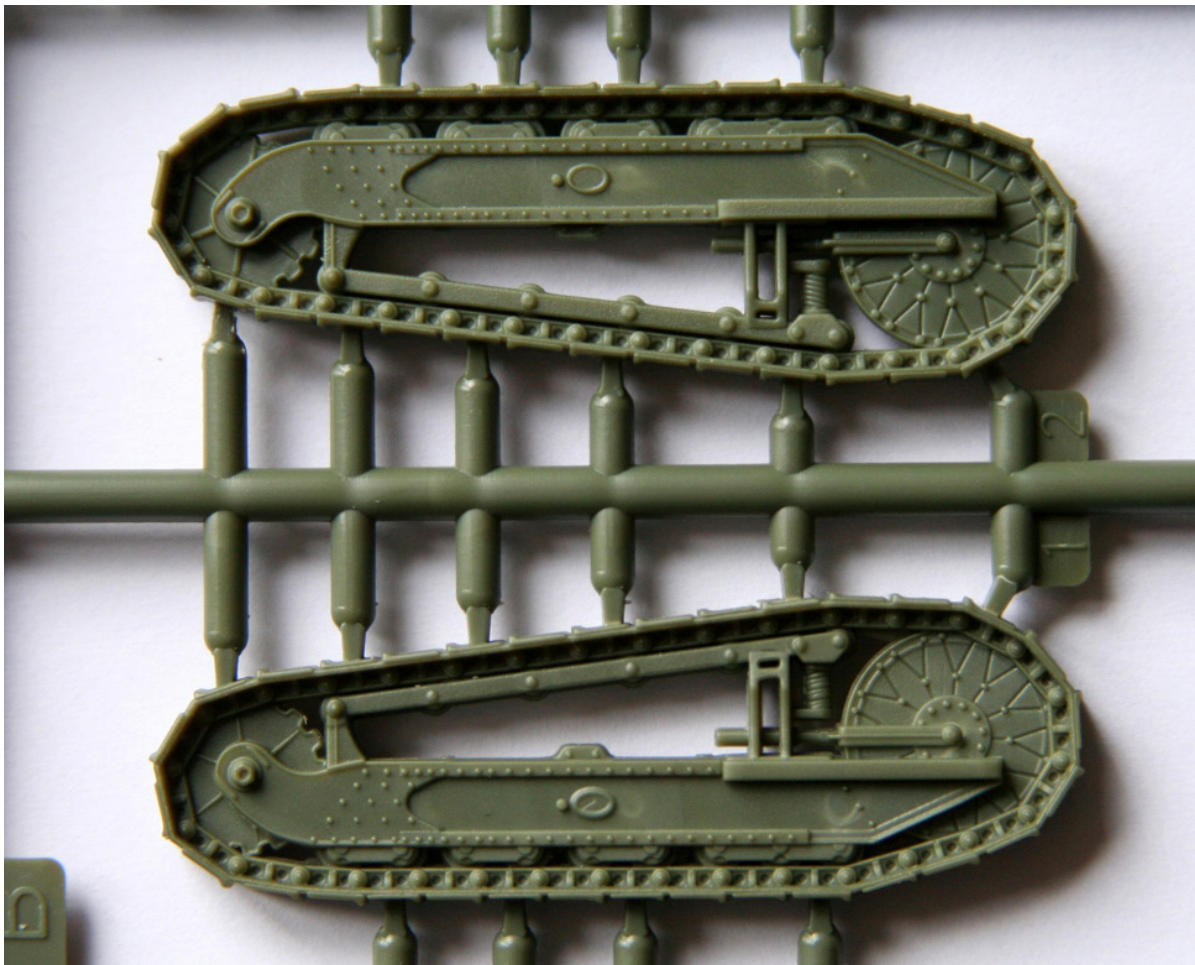

Wpisany przez Sarmor

sobota, 28 lutego 2015 21:09 - Poprawiony sobota, 28 lutego 2015 21:30

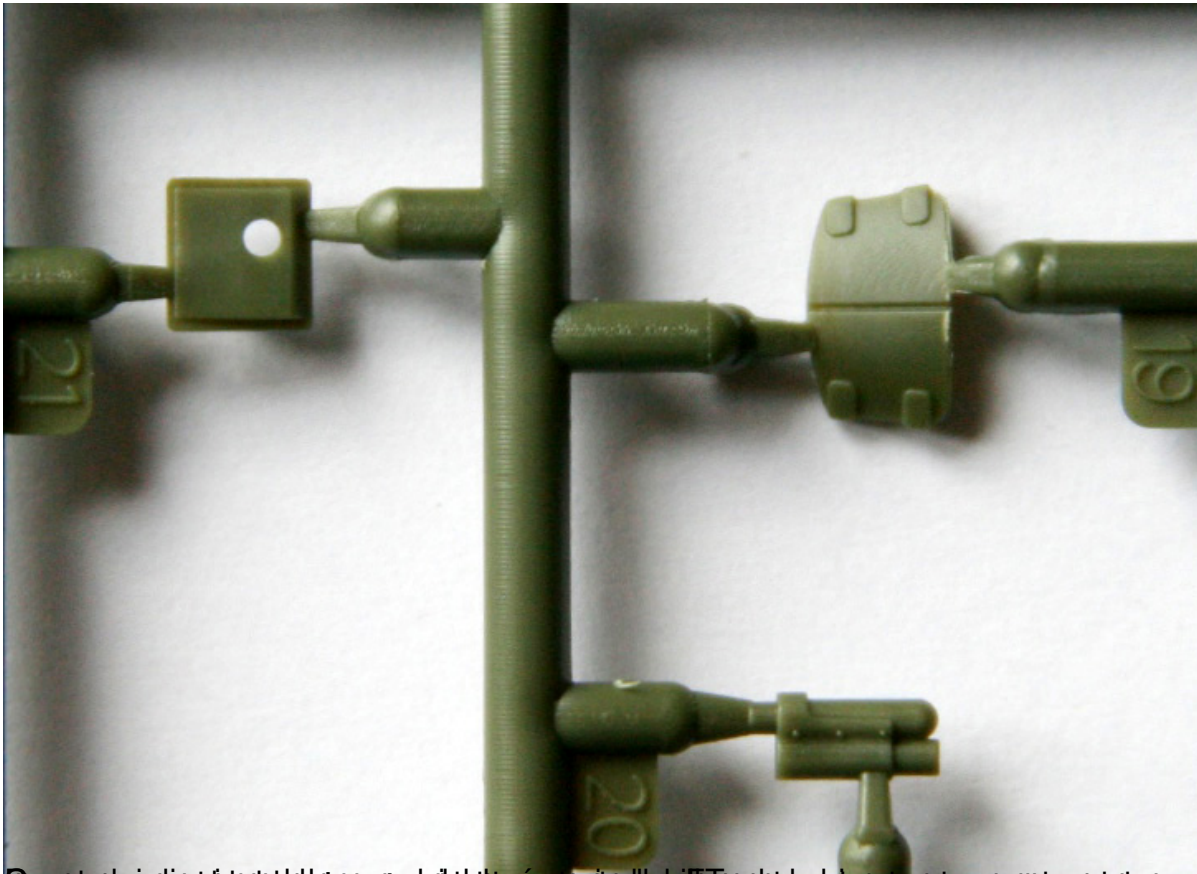

Wrzesień 1939 – nr 21 (model FT-17 z działem 37 mm)

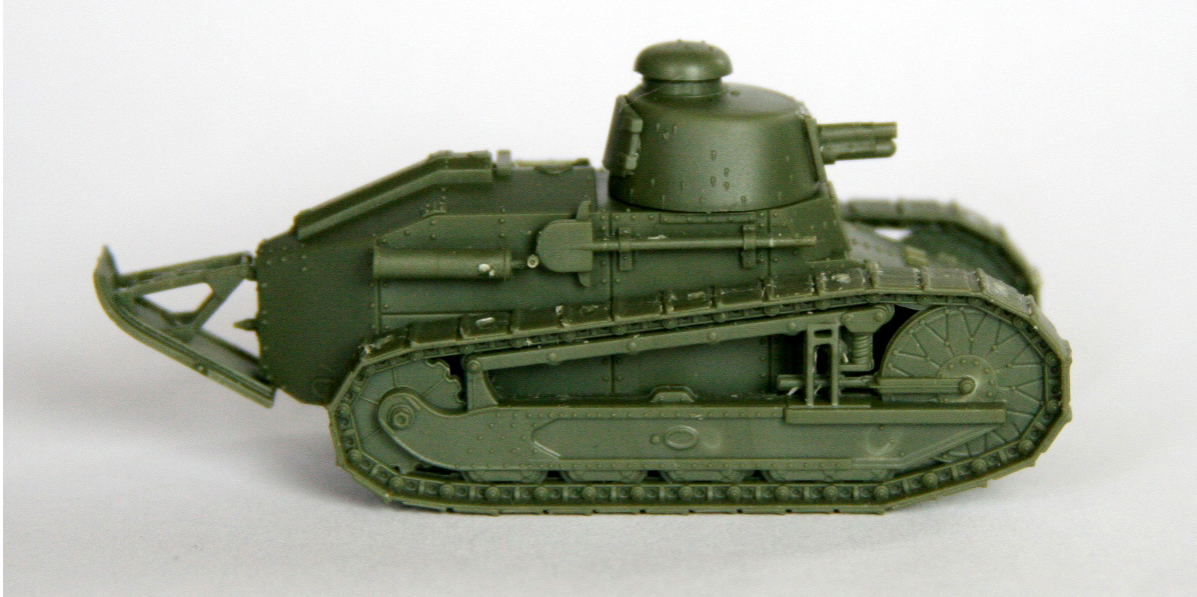
Wpisany przez Sarmor

sobota, 28 lutego 2015 21:09 - Poprawiony sobota, 28 lutego 2015 21:30

Rezerwa kolumny 1. pułku czołgów 1. Armii, 15 września 1939 roku, w czasie walk pod Warszawą. Zdjęcie: J. J. J.

Wpisany przez Sarmor

sobota, 28 lutego 2015 21:09 - Poprawiony sobota, 28 lutego 2015 21:30

Wpisany przez Sarmor

Wrzesień 1939 – nr 21 (model FT-17 z działem 37 mm)

Wpisany przez Sarmor

sobota, 28 lutego 2015 21:09 - Poprawiony sobota, 28 lutego 2015 21:30

Declaración de conflicto de intereses: El autor declara no tener ningún conflicto de intereses.